

Rock for People 2025, foto: Hai Yen

Vytřískat z dechovky maximum

TEXT: ROMAN JIREŠ

Sochař, malíř, ilustrátor dětských knih. Tento umělec mnoha disciplín tvoří obrazové cykly, prostorové objekty a instalace. Podílel se na filmových, divadelních a architektonických realizacích. A také vystupuje jako člen několika hudebních uskupení.

Nedávno jste s dechovou hudbou Provodovjané rozjařil publikum na Rock for People v Hradci Králové. Takže dechovka na rockovém festivalu? Viděl jsem záznam z vašeho vystoupení, kde jste si dokonce dal i crowdsurfing...

Dechovka vyplnila nějakou mezeru, do které jsem vstoupil. Najednou je to atraktivní i pro takové festivaly. Loni jsme vystupovali na Pop Messe v Brně, kde se hraje i trochu alternativní elektronická hudba. Ale v mém podání je to něco jiného než standardní dechovka. V Hradci to bylo ideální. Když hrajeme třeba někde v Praze, mám představu, aby u toho lidé na ty polky, tanga a valčíky tančili. Jenže oni přijdou spíš poslouchat texty a dívat se na show. Ale na Rock for People okamžitě tančili, tam publikum hned začne řídit a dělá věci, na které nejsem zvyklý.

Foto: Ivan van Chrasten

Foto: Martin Polák

Dřív jsem dechovku samozřejmě taky nesnášel, stejně jako moji kamarádi a vrstevníci, protože jsme byli spíš máničky.

Když je publikum takhle vstřícné, stimuluje nás to k velkým výkonům.

No to jsou věci! Pro mě bylo v mládí za trest dívat se s babičkou a dědou na Josefa Zímu a televizní pořad *Sejdeme se na Vlachovce*, a teď člověk slyší dechovku na rockovém festivalu.

Já jsem to samozřejmě taky nesnášel, stejně jako moji kamarádi a vrstevníci, protože jsme byli spíš máničky. Na nenáviděné dechovce, kterou nás krmili komunisti, není ve skutečnosti nic špatného. Ostatně, tak je to s každým žánrem. Musí se jen správně uchopit, vystihnout jeho podstatu a vytřískat z něj maximum. Chybí nám zvuk vojenské

dechovky procházející ulicemi, žestě lázeňských orchestrů i pohřební pochody za rakví. V dechové hudbě je obrovská síla, zjistili jsme to třeba na festivalu Kmochův Kolín.

Také jste s Provodovjany vydal CD *Pojď se mnou, děvče mé*. Napsal jste většinu textů i hudby a můžeme tam slyšet i písně ze staropražského a tramského zpěvníku vašeho otce. Můžeme se těšit na další nahrávku?

Cítím, že jsem ten potenciál ještě nevyužil naplno, ale je těžké vydávat druhou desku. Ta první vznikla jaksi samovolně a já musím své hudební aktivity tlumit, abych mohl malovat. Spíš jsme koncerty

Rock for People 2025, foto: Hai Yen

obohatili o nějaké převzaté věci, ke kterým jsem napsal české texty. Hrajeme třeba *Smoke on the Water* jako *S tátou na rybách*, otextoval jsem Provodovjanům i dva pohřební pochody, protože oni opravdu chodí za rakví a hrají na pohřbech a svatbách. To je hodně dlouhé, to by asi v rádiu nehráli. Nejedná se v žádném případě o parodii. Je to óda na radost a naplňování filozofie, přitakávání životu i smrti tak, jak to na českém a moravském venkově bylo vždy zvykem.

Na zahajovacím koncertu letošního Respect Festivalu jste v květnu v pražském Paláci Akropolis vystoupil se svým dalším hudebním projektem. Představíte ho?

Třaskavá směs je vlastně moje doprovodná kapela, jsou to výborní muzikanti a kamarádi, takže je radost si s nimi zahrát. Žánrově je to různé, proto se to také jmenuje Třaskavá směs – něco je blues, něco rokenrol, něco jako šanson, dokonce rap, něco je trochu vtipné, něco je úplně vtipné, něco naprosto vážné. Zároveň dávám důraz na texty, čeština je krásná, baví mě s ní pracovat, a dostal jsem se k tomu až ve zralém věku.

Jako muzikanta vás lidé znají z hudebního uskupení Tros Sketos, které tvoříte s dalšími výtvarníky Jaroslavem Rónou a Alešem Najbrtem a které se proslavilo znělkou pro karlovarský filmový festival.

Samozřejmě jsou výtvarníci bez hudebního sluchu a muzikanti, kteří neumí malovat. Ale je fakt, že hodně výtvarníků hraje v různých kapelách, a bylo tomu tak vždycky.

To zase vychází z poezie takových laciných kabaretů, inspirované Fellinim a podobnými věcmi. Stojí to na generaci kolem divadla Sklep s heslem „čím trapnější, tím lepší“. Jsou to písně a pantomimické skeče. Děláme více méně dvacet let stejný program, protože nějak nejsme

schopni se sejít mimo jeviště. A stejně je to pořád vyprodané.

Jak vzpomínáte na léta s divadlem Sklep?

Přišel jsem tam později, začali jsme s Tros Sketos vystupovat na jejich besídkách a v momentě, kdy jsme to měli na celovečerní představení, jsme začali hrát samostatně. Byla to víceméně improvizace, nikdy jsme se tomu nevěnovali nějak intenzivně. Čísla většinou vznikala v šatně. S divadlem Sklep souvisí i Malý taneční orchestr Universal Praha, další kapela, která vznikla už v roce 1986. Hrajeme převzaté věci. Je to vlastně zábavová, tancovačková skupina spojená s kostýmovou show. Taky je to žánrově pestré. Hraju tam na bicí a zpívám některé příšerné věci od zpěváků z dob totality přes vysoce kvalitní zpěváky, jakými byli Karel Hála nebo Rudolf Cortéz, až po Joea Cockera, Elvise nebo Toma Jonese.

Stejně je zajímavé, kolik výtvarníků se věnuje hudbě, a naopak. Napadá mě třeba karikaturista Miroslav Kemel, který loni vydal své páté hudební album, pojmenované *Mordyjé*,

a dostal za něj Cenu Anděl v kategorii Folkové album roku.

Asi je to přirozené, je to jenom jiný druh múzy, ale samozřejmě jsou výtvarníci bez hudebního sluchu a muzikanti, kteří neumí malovat. Ale je fakt, že hodně výtvarníků hraje v různých kapelách, a bylo tomu tak vždycky.

A považujete třeba Karla Gotta za výtvarníka?

No... To je zajímavá otázka. Záleží na vkusu. Někdo, kdo nemá hudební sluch, by ho mohl považovat za lepšího malíře než zpěváka. Proti gustu žádnéj dišputát. Když se na to někdo rád dívá, co?

A co výtvarná tvorba Františka Ringo Čecha, jehož naivní obrázky jsou i v zahraničních galeriích?

To není měřítko. V zahraničí mají galerie, které se specializují na sračky. Ringo Čecha nemám rád hlavně kvůli jeho politické orientaci. Ty naivismy slavných lidí bývají dost pofiderní, ale třeba Josef Hlilomaz byl dobrý. Stejně jako Ivan Mládek. Je to vynikající muzikant a textař a dobré jsou i jeho obrazy.

Existuje nějaká propojenost mezi muzikou a malbou? Cítíte z barev nějakou hudbu?

Samozřejmě! Krásný obraz je něco podobného jako krásná skladba nebo symfonie. V obraze také musí být kompozice, motivy a tóny. Měla by to být pastva pro oči. Někteří lidé s tím pracují a je možné složit krásnou skladbu inspirovanou obrazem. Já s tím ale nikdy záměrně nepracoval.

Zatím jsme hovořili převážně o hudbě. Jako o výtvarníkovi o vás bylo slyšet třeba v polovině července, kdy se uskutečnil křest katalogu k vaší výstavě *Abstractio per naturam* v pražské Trafo Gallery. Katalog nabízí 96 stran malířských a sochařských cyklů, doplněných o pohledy do výstavy, úvodní text kurátora Tomáše Pospiszyla a vaše komentáře. Je vydání takového katalogu obvyklé?

Ne, už to není jako v dávné minulosti, kdy byl ke každé výstavě tištěný katalog. Ale v Trafo Gallery to dělají poctivě. Je to dobře vytištěné, což není žádná legrace. Když třeba máte obrazy založené na přírodních pigmentech, tak barvy mají takové krásné tlumené, sametové odstíny, které se v podstatě nedají věrně vytisknout. Proto u tisku musí být autor,

případně tisk zastavit a nechat to udělat znovu.

Letos v dubnu na piazzetě Národního divadla u jeho Nové scény zdobila i děsila vaše instalace *Spinne Dreifusschauplatz*, což lze volně do češtiny přeložit jako pavoučí jeviště na třech nohách. Pokud to měla být avizovaná zpráva o stavu civilizace, tak nebyla moc optimistická...

Měl jsem takovou vysokou trojnožku Dreifusschauplatz a chtěl jsem ji mechanicky obohatit, aby se tam něco dělo. Tak jsem vytvořil takového pavouka, který se tam občas cuknul v síti. Souhlasím, že to není optimistická zpráva o stavu civilizace. Jsou to její poslední záchvěvy. Myslím, že civilizace neodvratně směřuje k zániku, milovými kroky se to zrychluje. My už to nějak doklepeme, ale naše děti a vnoučata s tím budou mít problém. Taky se to nakonec promítá do depresivní generace, která plní psychiatrické léčebny. My jsme žili v komunismu a poměrně tvrdě totalitě, ale takové problémy jsme neměli. Ale teď je celosvětová situace opravdu na hovno. Největší problém vidím v sociálních sítích, já bych to osobně zakázal, a bylo by po depresích. Musím říct, že pokud se

Ale teď je celosvětová situace opravdu na hovno. Největší problém vidím v sociálních sítích, já bych to osobně zakázal, a bylo by po depresích.

chci věnovat výtvarné práci, tak se vůbec nesmím koukat na internet.

Před čtyřmi roky jste spolu s dalšími výtvarníky v sídle Národní galerie v Praze ve Veletržním paláci protestoval kvůli jejímu podle vás nenaplněnému potenciálu. Změnilo se něco od té doby?

Bohužel, ta situace je pořád stejná. Národní galerie je taková trošku mrtvá instituce, něco jako spící zámek.

Když se tak zamyslím nad tím, čím se zabýváte, tak mám pocit, že se v rámci umění vrháte do všeho...

Vladimír Lábus Drápal z vydavatelství Guerilla Records mi říkal, že dal na facebook ukázkou jedné mé skladby, kde jsem jen sám s kytarou, a někdo na to hned reagoval slovy: „Ten chlap mě sere, protože na co sáhne, to mu jde.“ Mám po-

Foto: Petr Bedrna

cit, že člověk může dělat cokoli, a když to dělá s láskou, tak to může být dobré a prospěšné. Nakonec když někdo umí dobře zametat ulice, tak je to taky dobré. Nedávno mě vytočili úplně zoufalí metaři a vzpomněl jsem si na metaře v Itálii, kteří v bílých košilích profesionálně zametali zalomenými košťaty. Všechno je především práce a je dobré naučit se ji milovat. Na druhou stranu nemám talent na matematiku, úplně nesnáším počítáče a dělám všechno ručně, protože si myslím, že ruční práce je nenahraditelná. Proto jsou výtvarná díla udělaná ručně tak drahá. ●